

SISEMINISTEERIUM

Hr Tarmo Olgo
Siseauditi osakond

Teie: 03.02.2025 nr 4-2/3-1

Meie: 14.02.2025 nr 4-2/3-2

Vastus märgukirjale

Austatud härra Olgo

Täname siseauditi osakonda esitatud märgukirja eest. Välisvahendite osakond (edaspidi VVO) esitab käesolevaga analüüsi märgukirjas välja toodud probleemide osas.

1. Hanke viitenumbriga 254777 „Toitlustusteenus“ puhul soovitas siseauditi osakond teha analüüs, milles selgitada välja, millise hanke osaga on projektides sisalduvad kulud seotud, (Politsei- ja Piirivalveamet, edaspidi PPA auditi nr 4/2024 tähelepanek on hanke osade 1 ja 25 kohta) ning mis ulatuses on tegemist mitteabikõlblike kuludega.

SFOS-i andmete põhjal on hankega nr 254777 „Toitlustusteenus“ seotud kulud esitatud 4 projektis. Kulud on seotud hanke osadega 6 või 19:

Projekti nr	Hanke viitenumber	Riigihanke osa, mille alt on kulud esitatud	Väljamakstud toetuse summa (km-ga)	Summa km-ta ja/või kaudse kuluta
ISF.1.02.23-0004	254777	Hanke osa 6	56,71	54,53
BMVI.1.01.23-0013	254777	Hanke osa 19	1887,20	1854,08
AMIF.1.03.23-0003	254777	Hanke osa 6	632,32	607,85
AMIF.1.02.23-0001	254777	Hanke osa 19	924,65	750,24

Seega ei ole üheski nimetatud projektis esitatud kulud, mis oleksid seotud hanke nr 254777 osadega 1 või 25, mille kohta on PPA oma auditis tähelepaneku teinud.

Juhul, kui hankega seotud esitatud kulud ületavad piirmäära, millest tulenevalt kontrollitakse selle kooskõla riigihangete seadusega, võetakse hanke kontrolli käigus arvesse märgukirjas toodud infot (sh seda, kas esitatud kuludega seotud osades on tegemist sarnaste olukordade või tingimustega nagu hanke osades 1 ja 25).

2. Hanke viitenumbriga 260958 „Suuline ja kirjalik tõlketeenus erinevatele keeltele“ puhul oleks PPA pidanud hankedokumentides viitama eelnevale turu-uuringu läbiviimisele,

millele kohaldub Euroopa Komisjoni juhendi p.18 järgi finantskorrektsioon 25%. Siseauditi osakond soovitas kindlaks määrata seonduvad mitteabikõlblikud kulud.

Hange VN 260958 „Suuline ja kirjalik tõlketeenus erinevatele keeltele“ seotud kulud on esitatud kahes projektis:

Projekti nr	Hanke viitenumber	Väljamaksed km-ga	Väljamaksed km-ta
AMIF.1.03.23-0004	260958	18 842,78	15 747,82
AMIF.1.01.23-0003	260958	10 468,86	8745,30

Vabariigi Valitsuse 12.05.2022 määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi ÜM) § 27 lg 4 kohaselt kontrollitakse riigihanke kooskõla riigihankele kohalduvate riigihangete seaduse sätetega, kui hankelepingu abikõlblike kulude summa ilma käibemaksuta on võrdne 20 000 euroga või sellest suurem. Sama põhimõtte on sätestatud ka siseministri 13.06.2024 käskkirja nr 1-3/59 „Siseministeeriumi töökord piirihalduse ja viisapoliitika rahastu, Varjupaiga-, Rände ja Integratsioonifondi ning Sisejulgeolekufondi programmiperioodi 2021–2027 vahendite kasutamiseks“ p 15.2.2.11. Hankes VN 260958 on 85 osa ning 356 sõlmitud raamlepingut. Ühegi raamlepingu maksumus ei ületa projekti kestvuse jooksul 20 000 eurot. Samuti ei ületa hanke alusel tehtud kulude summa projektis kokku 20 000 eurot (ilma käibemaksuta).

Seega ei ole käesoleval hetkel hanke nr 260958 kooskõla riigihangete seadusega kontrollitud. Käeolevaga selgitame aspekte, millest lähtudes hanget kontrollitakse (kui ÜM § 27 kõike 4 kohaselt hanke õiguspärasust kontrollima asutakse) ning võimalikku rikkumist hinnatakse. Kontrolli käigus võetakse arvesse hankega seotud dokumente ning toetuse saaja selgitusi.

PPA auditi nr 4/2024 tähelepaneku 3.1 kohaselt ei ole hanke alusdokumentidele lisatud viidet turu-uuringu läbiviimise kohta. RHS § 10 lg 3 punkti 1 kohaselt juhul, kui ettevõtja on osalenud sama paragrahvi lõikes 2 nimetatud turu-uuringus või olnud muul moel kaasatud riigihanke ettevalmistamisse, võtab hankija tarvitusele meetmed konkurentsi moonutamise ärahoidmiseks, sealhulgas esitab riigihanke alusdokumentides olulise teabe, mida on turu-uuringus osalenud või muul moel riigihanke ettevalmistamisse kaasatud ettevõtjaga vahetatud seoses riigihanke ettevalmistamisega.

Auditi aruandest selgub, et hankija hindas, et saadud teave ei olnud oluline, mis võiks konkurentsi kahjustada ning seetõttu jäeti info avaldamata. Audiitorite hinnangul saab turu-uuringus osalenud ettevõtja vähemalt ajalisele eelise. RHS § 10 lõikest 3 tuleneva nõude täitmise kontrollimisel analüüsitakse turu-uuringu käigus küsitud informatsiooni sisu (sh info olulisust ning seda, millist sisulist eelist võis turu-uuringu käigus saadud teave ettevõtjale anda) ning seda, kas turu-uuringus osalemine võis anda ettevõtjale ajalise eelise. Hankija poolt tarvitusele võetud meetmed konkurentsi moonutamise ärahoidmiseks tuleb hinnata tervikuna, sealhulgas võtta arvesse, kas pakkujatele on RHS § 10 lg 3 punkti 2 kohaselt määratud piisavalt pikk tähtaeg pakkumuse esitamiseks.

VVO hinnangul tuleb iga rikkumise puhul hinnata rikkumisega kaasnenud finantsmõju. Euroopa Kohus on otsuses nr C-175/23 selgitanud, et eeskirjade eiramise korral peavad liikmesriigid tegema proportsionaalseid finantskorrektsioone. Samuti asus kohus seisukohale, et kuigi komisjonil ja liikmesriikidel on lubatud tugineda ühtsete korrektsioonimäärade

skaalale, on siiski tõsi, et kohaldatava korrektsiooni lõpliku summa kindlaksmääramiseks on tingimata vaja teha individuaalne ja üksikasjalik analüüs, millega võetakse arvesse kõiki erisusi, mille poolest tuvastatud eeskirjade eiramine skaala koostamisel arvesse võetud teguritest erineb ja mille tõttu võib olla põhjendatud suurema või vastupidi, vähendatud korrektsiooni kohaldamine. Seega, kui kontrolli tulemusena peaks leidma kinnitust, et hanke nr 260958 läbiviimisel on toimunud rikkumine, hinnatakse konkreetse rikkumise mõju Euroopa Liidu eelarvele. Arvestades suurt sõlmitud raamlepingute arvu, võib eeldada, et hankes osalejate arvu turu-uuringu läbiviimisest teavitamata jätmine ei ole mõjutanud.

Selgitame täiendavalt, et korraldusasutusel (edaspidi KA) on EL määrusest 2021/1060 tulenevalt õigus läbi viia üksnes riskipõhist kontrolli. Seega algab riigihangete kontroll alates ÜM § 27 lg 4 toodud piirmäärast (20 000 eurot ilma käibemaksuta). Kuna praegu maksetaotlustes sisalduvad kulud ei sisaldu riskipõhises valimis, sest need ei vasta määrusega kehtestatud kriteeriumile, siis nende raamatupidamise aastaaruandest väljaarvamine saab toimuda vaid auditeeriva asutuse läbi viidud auditi alusel. KA alustab kontrolli alates 20 000 euro (ilma käibemaksuta) piirmäära täitumisest ja vastav korrektsioon tehakse Euroopa Komisjonile esitatavas järgmise finantsaasta raamatupidamise aastaaruandes.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Tairi Pallas
osakonnajuhataja

Tairi Pallas 6125029
tairi.pallas@siseministeerium.ee